

УДК 947.084

Дендевич В. – ст. гр. ОБ-208

Технічний коледж ТДТУ імені Івана Пулюя

ПРОБЛЕМА ЛЮДИНИ У ТВОРЧОСТІ ІВАНА ФРАНКА

Науковий керівник: викладач I категорії, старший викладач Коневич О. В.

Особливе місце в розвитку історії української філософської думки слід надати І.Франку. Прикметною рисою його творчої спадщини є етико-антропологічний характер розуміння філософських проблем. Саме в художніх творах Франко найвиразніше вимальовує стрижневу ідею філософського пошуку - це ідея особистості, індивідуальності, неповторності, відданості, моральності, зрештою духовності людського буття. Він один із перших в європейській літературі розробляє тему трудової моралі, стверджуючи, що духовне ледарство є злочином проти гуманності; неробство – зло, а праця – добро. Франко вважає, що найбільшою цінністю на землі є не просто людина, а “правдивий живий чоловік,” бо така людина – носій духу, а той дух є “вічний революціонер.” “Дух, що тіло рве до бою,” дух любові і справедливості, знання і громадянської самопожертви, віри в щасливе майбуття. “Цілий чоловік” – це людина, яка пізнавши себе, усвідомлює свій обов’язок служити іншим, бути дієвою та корисною, людина, яка вільно здійснює вибір, яка керується загальнолюдськими цінностями і ніколи не лукавить ні з собою, ні з іншими.

Значне місце в його антропологічних поглядах займають питання моральності. Кожна людина, живучи в суспільстві, повинна виробити в собі певні поняття про життя з людьми, про взаємовідносини з ними. Такими є “поняття істинності, справедливості, правди, приязні та добра”. Саме вони і складають предмет “останньої і найвищої науки – етики”. “Етика вчить людину жити по-людськи – вона керує завжди і всюди її кроками; Вона змінює тваринну природу людини і облагороджує її-ї в такий спосіб робить її здатною до сприйняття щастя, як внутрішнього самозадоволення, так і суспільного що ґрунтується на узгодженій праці всіх людей і на брацькій взаємній любові”. Всебічно вихована особливість, повна її свобода гуманізм, і солідарність з людьми – ці ідеали

На зламі двох тисячоліть піднімається проблема граничності людського буття: безсилля, дисграмонія душі, невпевненість у завтрашньому дні, втрата сенсу життя, і зрештою, загубленість людини в макрокосмі. І ніби як реакція на поставлені питання з’являється поема “Мойсей” в якій показано стан духовного життя народу, песимістичні настрої якого пророкують фаталізм. У стародавні часи пророк ізраїльського народу виводить його із єгипетської неволі. Программу виходу з Австро-Угорщини і Московського ярма пише (показово засвідчує) український “Мойсей” – Іван Франко, “Його кар’єра більш схожа на шлях на Голгофу, Вона була позначена тюрмами і ув’язненнями, нічними обшуками та денними поліцейськими наглядами, “ціюпасами” під пекучим сонцем та переховуваням від жандармів у лані життя під зливою, лютою ненавистю ворогів, погрозою землянів, нерозумінням друзів. Він міг померти від голоду і лихоманки у коломитському готелі влітку 1880р. Йому загрожувала шибениця внаслідок звинувачення у державній зраді в 1889р. У 1897р. Його на очах дітей міг застрілити невідомий польський мовініст. Після важкого приступу хвороби у 1908р. Лікарі відмовилися лікувати Франка, вважаючи його стан здоров’я безнадійним. І всетаки він виніс свій хрест до кінця, давши українському народові стільки творів – віршів, поем, оповідань драм, повістей, перекладів, публіцистичних і наукових статей, скільки не дав ніхто – ні до, ні після нього.”